

Upravni sud Republike Hrvatske

Zakon o radu (Narodne novine, broj 38/95)

Članak 159.

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE NIJE UDRUGA U SMISLU ČLANKA 159. STAVKA 1. ZAKONA O RADU.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-3755/1996 od 15. siječnja 1998.)

“Iz predmeta spisa razvidno je da je Sindikat umirovljenika Hrvatske podnio tuženom tijelu 29. ožujka 1996. zahtjev za upis u Registar udruga.

Tuženo je tijelo donijelo osporeno rješenje s obrazloženjem da Sindikat umirovljenika Hrvatske nije udruga u smislu članka 159. stavak 1. Zakona o radu, jer njegovo članstvo čine umirovljenici, a to proizlazi iz Statuta udruge. Budući da nisu subjekti radnog odnosa, ne potpadaju pod regulaciju Zakona o radu. Iz navedenih razloga zahtjev tužitelja je odbijen.

Odredbom članka 159. stavka 1. Zakona o radu (‘Narodne novine’, broj 38/95.) propisano je da zaposlenici imaju pravo prema svojem slobodnom izboru utemeljiti sindikat te se u njega učlaniti uz uvjete koji mogu biti propisani samo statutom ili pravilima toga sindikata.

Člankom 4. stavkom 1. Zakona o radu dat je zakonski pojam ‘zaposlenika’ koji je, u smislu Zakona o radu, fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca.

Sukladno navedenim odredbama članka 159. stavka 1. i članka 4. stavka 1. Zakona o radu, sindikat mogu utemeljiti i u njega se učlaniti zaposlenici, dakle fizičke osobe u radnom odnosu, koje obavljaju određene poslove za poslodavca, uz uvjete koji mogu biti propisani statutom ili pravilima toga sindikata.

Prigovori tužitelja iznijeti u tužbi koji se odnose na tumačenje pojma 'zaposlenika', te da su sva prava i obveze u svezi s mirovinama i umirovljenicima iz radnog odnosa ili u svezi s radom ne mogu utjecati na drukčije rješenje u ovom upravnom sporu. To je zato jer je smisao sindikalnog organiziranja zapravo usmjeren na zaštitu prava i položaj zaposlenika u odnosima prema poslodavcima, a sve u tehnološkom procesu.

Navedenim odredbama Zakona o radu, izrijeком su propisani uvjeti utemeljenja sindikata kao udruga, koje se upisuju u Registar udruga, koji se vodi u županijskom uredu nadležnom za poslove rada, ako udruge djeluju na području županije, odnosno koji se upisuju u Registar udruga koji se vodi u Ministarstvu nadležnom za rad, ako udruge djeluju na području dviju ili više županija (članak 168. stavak 1. i 2. Zakona o radu).

Pravilno je postupilo tuženo tijelo kad je odbilo zahtjev tužitelja za upis u Registar udruga Sindikata umirovljenika Hrvatske."

Članak 168. stavak 2.

POSLODAVAC NIJE STRANKA U POSTUPKU UPISA SINDIKATA
U REGISTAR UDRUGA.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-6760/1996 od 26. studenoga 1998.)

"Osporenim aktom tuženog tijela odobren je upis u registar udruga Sindikata zaposlenika 'U.' d.d., sa sjedištem u Z., G. 1, temeljem odredbe članka 168. stavka 2. Zakona o radu ('Narodne novine', broj 38/95., 54/95. i 65/95.).

Način utemeljenja i registracije udruga propisan je zakonskim odredbama članka 165. do članka 174. Zakona o radu. Uvjeti za utemeljenje udruge propisani su odredbama članka 165., 166. i 167. toga zakona. Nadležno tijelo koje vodi registar udruga i upisuje ih u nj, u postupku prema zahtjevu za upis u registar utvrđuje jesu li ispunjeni Zakonom utvrđeni uvjeti, nakon

čega donosi odgovarajuće rješenje prema članku 170. Zakona o radu. Tijelo ovlašteno za registraciju donijet će rješenje o odbijanju zahtjeva za upis u registar udruga, ako udruga nije utemeljena u skladu s odredbama članka 165. i 166. Zakona o radu (članak 173. stavak 1. Zakona o radu), tako da je rješenje iz stavka 1. toga članka konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor (stavak 3. iste zakonske odredbe).

Postupajući prema zahtjevu za upis u registar udruga tuženo je tijelo ocijenilo da su ispunjene pretpostavke za traženi upis i donijelo je navedeno rješenje.

Odredbom članka 177. Zakona o radu izrijekom je propisano da poslodavci i njihove udruge ne smiju imati nadzor nad utemeljenjem i djelovanjem sindikata, tj. njihovih udruga više razine, niti radi ostvarenja takvog nadzora smiju financirati ili na drugi način podupirati sindikate odnosno njihove udruge više razine.

Stoga, prema pravnom shvaćanju Suda, tužitelj kao poslodavac ne može biti stranka u postupku utemeljenja Sindikata zaposlenika 'U.' d.d., jer rješenjem o utemeljenju navedenog Sindikata nije povrijeđeno nikakvo njegovo pravo ili neposredni osobni interes utemeljen na Zakonu.

Budući da zaposlenici prema odredbi članka 159. stavka 1. Zakona o radu imaju pravo, bez bilo kakve razlike, prema svojem slobodnom izboru, utemeljiti sindikat te se u njega učlaniti uz uvjete koji mogu biti propisani samo statutom ili pravilima toga sindikata, a odredba članka 170. istog zakona izrijekom propisuje da poslodavci ne smiju imati nadzor nad utemeljenjem sindikata zaposlenika, osporenim upravnim aktom ne dira se u prava tužitelja i njegov neposredni osobni interes utemeljen na zakonu."

Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine, broj 1/1997. - pročišćeni tekst)

Članci 121. - 127.

ZA OSNIVANJE PRIVATNE PRAKSE NIJE POTREBNA SUGLAS-
NOST MINISTRA ZDRAVSTVA.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, broj: Us-6278/1996. od 2.
prosina 1998.)

"Iz podataka sveza spisa slijedi da je tužitelj tuženom tijelu podnio zahtjev za izdavanje suglasnosti za osnivanje privatne prakse, sukladno odredbama članka 121. i 127. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Dakle, proizlazi da je tužitelj podnio zahtjev prema glavi XII. - 'Privatna praksa', Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Tuženo tijelo uskratilo je suglasnost tužitelju za osnivanje privatne prakse u stomatološkoj ordinaciji u G. P., A. G. Matoša 21, i to pozivom na odredbu članka 38. stavka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ('Narodne novine', broj 75/93., 11/94., 55/96.) i Naredbe o izdavanju suglasnosti za osnivanje privatne prakse ('Narodne novine', broj 39/95.).

Odredbom članka 38. stavka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano je da je zdravstvena ustanova, odnosno privatni zdravstveni djelatnik koji je uključen u mrežu zdravstvene djelatnosti dužan pribaviti suglasnost ministra zdravstva o osnivanju privatne prakse prema prethodno pribavljenom mišljenju Zavoda i nadležne komore.

Točkom I. Naredbe o izdavanju suglasnosti za osnivanje privatne prakse ('Narodne novine', broj 39/95.) propisano je da se radi osiguranja pružanja zdravstvene zaštite pučanstvu Republike Hrvatske neće izdavati suglasnost za osnivanje privatne prakse zdravstvenim djelatnicima visoke stručne spreme ako na području doma zdravlja u kojem je zdravstveni djelatnik radio, odnosno na području u kojem želi otvoriti ordinaciju privatne prakse, postoji nepopunjen broj ugovorenih zdravstvenih djelatnika s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje.

Sud je proučio da se o zahtjevu tužitelja nije moglo odlučiti sukladno odredbi članka 38. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, koja je sadržana u glavi VI. Zakona

o zdravstvenoj zaštiti, a kojom su propisane pretpostavke za osnivanje i organiziranje zdravstvene ustanove, budući da je iz zahtjeva tužitelja vidljivo da je tužitelj tražio izdavanje suglasnosti za osnivanje privatne prakse te da je voljan obavljati i poslove iz svoje struke i kao izabrani - ugovorni liječnik. Dakle, ne bi se radilo o zahtjevu za osnivanje ustanove, već za obavljanje privatne prakse.

Neutemeljeno je i pozivanje tuženog tijela na Naredbu o izdavanju suglasnosti za osnivanje privatne prakse, a ta je naredba donesena pozivom na odredbu članka 38. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ('Narodne novine', broj 75/93. i 11/94.).

Odredbom članka 24. stavka 3. Zakona o sudovima ('Narodne novine', broj 3/94., 75/95.) propisano je postupanje suda u slučaju kad se u postupku ocijeni da propis koji bi trebalo primijeniti nije suglasan Ustavu ili zakonu. Prema toj odredbi sud u takvom slučaju propis neće primijeniti i o tome će izvijestiti Vrhovni sud Republike Hrvatske, a nije dužan zastati s postupkom, kao što je to slučaj kad zakon nije suglasan Ustavu.

U ovoj stvari ovaj je sud, rješavajući u povodu tužbe tužitelja, ocijenio da je Naredba o izdavanju suglasnosti za osnivanje privatne prakse ('Narodne novine', broj 39/95.) protivna odredbama glave XII. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Zato je Sud isključio primjenu navedene Naredbe i, uvaživši tužbu, poništio uskratu suglasnosti tuženog tijela od 31. srpnja 1996. Tuženo će tijelo u postupku u povodu ove presude utvrditi sve pravno relevantne činjenice glede tužiteljeva zahtjeva, i pri tome uočavati odredbe glave XII. Zakona o zdravstvenoj zaštiti."

*Priredila: Mira Štern**

* Mira Štern, dipl. pravica, sutkinja Upravnog suda Republike Hrvatske